

ORGELCOMMISSIE DER NEDERLANDSE HERVORMDE KERK

0952.0.0.E/Eds

's-GRAVENHAGE, 12 Juni 1963. -
LAAN COPES VAN CATTENBURCH 69
TELEFOON 070/63 89 60

Aan het College van Kerkvoogden der Hervormde
Gemeente te

M E P P E L .

Berwaarde Heren,

Wij bevestigen hiermede gaarne de uitvoerige beraadslagingen, welke op 10 dezer met de restauratiecommissie van Uw Gemeente hebben plaats gevonden. Te Meppel geschiedde dit in het bijzijn van de vertegenwoordiger van architect Heineman, te 's-Gravenhage, later op de dag, van de Rijksadviseur voor Orgels; beide keren nam Uw cantor-organist aan de besprekingen deel.

De volgende punten zijn daarbij ter sprake geweest:

1. De plaats van het orgel. U meende zich gesteld te zien tegenover een min of meer willekeurige, architectonisch en financieel niet te verantwoorden wijziging van de oude plaats van het orgel in dier voege, dat het Rugwerk geheel buiten de balustrade zou komen. Uiteengezet is, dat deze wijziging reeds in een vroeger stadium met het college van kerkvoogden is besproken (hetgeen U door een communicatie-stoornis in Uw midden was ontgaan) en dat deze nieuwe plaats verscheidene voordelen heeft van historisch standpunt bezien, klanktechnisch beter is en ook de bereikbaarheid van de onderdelen (windlade) van het Rugwerk ten goede komt.

Indien de Rijksdienst voor de Monumentenzorg alsnog - hetgeen reeds eerder het geval was, doch dit bleek nu te zijn doorkruist - met de gewijzigde opstelling, i.c. met de plaatsing van het Rugwerk accoord zou kunnen gaan, dan brengt dit voor U geen enkel probleem meer met zich mede: tijdens het overleg besloot U conform ons advies te handelen.

Aangezien de restauratie-rekening van Uw kerk reeds is afgesloten, verklaarde dr.Oussoren zich ernede accoord, dat de kosten van de bouwkundige voorzieningen hiervoor (ijzeren balkjes, paneel, snijwerk) op de restauratie van het orgel zullen worden opgevoerd.

Ter gezamenlijke bespreking van e.e.a. met de Rijksarchitect, gaf dr.Oussoren U als meest gunstige datum op: Maandag 15 Juli; eventueel is dr.Oussoren daarvoor ook beschikbaar 17 Juni, 1 of 8 Juli, telkens in de namiddag (circa half vijf; plaats van samenkomst: Den Haag).

2. Materialen. A. Het uitgangspunt in het verleden, dat voor de toetsmechaniek metaal gebruikt zou kunnen worden, is sedertdien volkomen achterhaald. De restauratie-techniek is in de afgelopen jaren zodanig verbeterd, dat met metalen toetsme-

ORGELCOMMISSIE DER NEDERLANDSE HERVORMDE KERK

's-GRAVENHAGE, 12 Juni 1963. -
LAAN COPES VAN CATTENBURCH 69
TELEFOON 070/63 99 60

- 2 -

chanieken beslist geen genoegen kan worden genomen. Ook de Rijksadviseur doet dat niet. Nog afgezien van het feit, dat deze mechaniek aldaus historisch bezien op onjuiste wijze zou worden gerestaureerd, zijn de voornaamste bezwaren: het hinderlijke tikken en het gevaar van oxydatie. Vervanging van de metalen mechaniek is - naar dr. Cussoren verzekerde - subsidieabel.

B. De windladen, zoals de orgelmaker Mense Ruiter deze vervaardigt, zijn ook voor de Rijksadviseur niet acceptabel. Bij een eventuele restauratie door de Heer Ruiter zal deze garantie afgedwongen moeten worden voor de vervaardiging van windladen welke aan de daaraan te stellen eisen zullen voldoen.

3. Koppel Rugwerk/Pedaal. Aangezien U er prijs op stelt deze koppel te handhaven, vindt U daartegen bij ons geen overwegende bezwaren.

4. Dispositie Pedaal. Ons uitgangspunt is geweest een zodanige dispositie te ontwerpen, welke minimaal bij een orgel van deze grootte past en ook nog (naar wij op grond van vroegere gesprekken meenden te moeten concluderen) voor Uw Gemeente financieel haalbaar is. Uitbreiding met een 2-voets register (Cornet of Nachthoorn) lijkt ook ons aantrekkelijk. Ook de eventuele uitbreiding met een Gedekt 8' geeft theoretisch meer mogelijkheden. Met het oog op de financiële consequenties, zoudt U dit punt nog nader bezien.

5. Afwikkeling subsidie. De kosten, welke door U voor de restauratie van het orgel zijn gemaakt vóór de kerkrestauratie, zullen door dr. Cussoren t.z.t. - bij het vervolg en de definitieve restauratie van het orgel - als een "eerste termijn" kunnen worden aangemerkt.

Niet onvermeld mag blijven, dat aan het "geleverde werk" het pedaalklavier en de orgelbank ontbreken.

Naar U uit het gesprek met dr. Cussoren duidelijk is geworden, kan met de restauratie van Uw orgel geen aanvang worden gemaakt, alvorens het totale plan van rijkswege is goedgekeurd. Zover is het nog niet en tijdens de bespreking is ernstige twijfel gerezen omtrent de vraag, of de orgelmaker Mense Ruiter het werk wel aan zou kunnen. Heel concreet stelde dr. Cussoren, dat een restauratie door een andere orgelmaker "de beste, de vlug-

ORGELCOMMISSIE DER NEDERLANDSE HERVORMDE KERK

's-GRAVENHAGE, 12 Juni 1963. -
LAAN COPES VAN CATTENBURCH 69
TELEFOON 070/63 89 60

- 3 -

ste en de voordeligste" weg zou zijn om tot restauratie van Uw orgel te komen, zulks ongeacht de lange opleveringstermijnen van alle goede orgelmakers. Zou alsnog een andere orgelmaker gekozen kunnen worden, dan zou dr. Oussoren ermede kunnen instemen - wat bij een restauratie door Mense Ruiters, vanwege diens minder deugdelijke opvattingen over restauraties, beslist niet zou kunnen - dat het Rugwerk zo spoedig mogelijk weer voorlopig speelklaar wordt gemaakt, zulks in afwachting van de totale restauratie. De wel eerder geopperde gedachte om Mense Ruiters het orgel nu "in elkaar te laten zetten" en later over een "echte" restauratie te denken, bleek wel heel onaantrekkelijk.

U zoudt van Uw kant in Uw stukken nagaan, voor welke onderdelen Mense Ruiters precies een opdracht had, welke gelden deze nog te goed heeft (gesteld tegenover nog te verrichten werk).

Tegen elkaar afgewogen moet nu worden:

- I a. De mogelijkheid om Mense Ruiters het Hoofdwerk en Rugwerk te laten restaureren naar de daaraan te stellen kwaliteitsnormen. (Betalingen stringent te binden aan étappes);
 - b. Mense Ruiters opdracht te verlenen voor het Borstwerk en het Pedaal als het ad I a genoemde werk naar genoegen is opgeleverd.
- II De mogelijkheid om Mense Ruiters uit te schakelen en alsnog - in overleg met U en de Rijksadviseur - een andere orgelmaker te kiezen.

Bereids is U telefonisch voor een eerste overleg tussen U en onze Commissie inzake I en II, in bijzijn van de Heer Ruiters, als datum opgegeven: Dinsdag 18 Juni a.s. Wij zouden daarover nog nader van U horen.

Wellicht ten overvloede stippen wij nog aan, dat U een jurist zou polsen omtrent de aspecten rond een omschakeling van I naar II. Indien I gevolgd moet worden, dan lijkt juridische bijstand evenzeer gewenst voor het vastleggen van de dan aan de Heer Ruiters stringent voor te schrijven verplichtingen.

Wij hebben het bijzonder op prijs gesteld, dat het overleg in zo openhartige sfeer heeft kunnen plaats vinden. Naar wij vertrouwen, zult U zich in bovenstaande (beknopte) releviering van het besprokene kunnen vinden. Aan de Rijksadviseur zenden wij een doorslag van deze brief.

ORGELCOMMISSIE DER NEDERLANDSE HERVORMDE KERK

's-GRAVENHAGE, 12 Juni 1963. -
LAAN COPES VAN CATTENBURCH 69
TELEFOON 070/63 89 60

- 4 -

Tenslotte spreken wij de hoop uit, dat de verdere contac-
ten intensief en bij voorbaat alle misverstanden uitsluitend
zullen zijn en tot wederzijds genoegen zullen blijven verlopen,
opdat met aller krachtsinspanning een optimaal resultaat bij
Uw orgelrestauratie zal kunnen worden bereikt. -

Hoogachtend,

namens de Orgelcommissie
der Ned. Hervormde Kerk:

(S.C. de Waard - secretaris)

dW/vdW